

Szippantó

Százhusz-százharminc kilométer között piroslott, ugrált a tű. Tiba keményen fogta a kormányt, a vidék elrepült mellettük; a város, ahonnan jöttek, egyre távolodott.

— Nem törik össze a koszorú a csomagtartóban? — kérdezte Marika.

— Nem. Biztos, hogy nem. Papírdobozokat raktam köré.

— A kocsi elejére kellett volna tenni, mint a villamosokon szokott, mondta Marika.

— Leállítana az első rendőr, mondta Tiba nevetve. A visszapillantó tükörben észrevette, hogy egy Moszkvics megpróbálja leelőzni. Gázt adott, lehúzódtott az országút szélére és figyelte, hogy kínlódik a mögötte futó kocsi, amíg aztán abba nem hagyja az indexelést. Búzatáblák, tengeritáblák, könnyű erdők, benzinkutak, csárdák és stoppoló szerelmek maradtak el mögöttük. Élvezte az országutat, a sebességet, az alárohanó szürke beton titokzatos távlatát, amelybe az erőteljes mozgás mintegy folytonosan beleolvadt, élvezte a mély, erőlködés nélküli motorhangot, az abszolút kompressziót és a mellette röpdőső loknikat, Marika egész tüneményét.

— Mit álmodtál, Mari? — kérdezte a feleségétől.

— Semmit.

— Semmit?

— Semmit.

— Ingerült vagy...

— Minek megyünk arra a temetésre? Egy napot veszünk az útból...

— Tudod, hogy a tanár úr apám legjobb barátja volt.

— Te nem szeretted az apádat, most meg állandóan emlegeted...

— Honnan veszed, hogy nem szerettem az apámat?

— Sejttem. Kérek puszit.

Marika megkapta a puszit.

— Honnan veszed?

— Mondtad, hogy sokat ivott az öreg, hogy ez bántotta anyádat meg téged is. A végén már nem talált be a tanterembe...

— Micsoda?

— Hogy ivott erősen... ne menj olyan gyorsan!

— Apám az apám volt. Szerettem őt.

— Hát most már, hogy meghalt, biztosan. De a kórházba nem mentél be hozzá...

— Nem. Mert nem akartam, hogy bocsánatot kérjen tőlem...

— Miért kellett volna bocsánatot kérnie egy haldoklónak?

— Üzente, hogy menjek be hozzá az elfekvőbe, bocsánatot akar kérni tőlem. Én se tudtam, hogy miért.

— Hát most már nem is fogod megtudni. És ki volt a barátja?

— Tanító volt ő is, mint az öreg.

— Hánykor temetik el?

— Délben.

— Lesz pap is?

— Lesz. Miért?

— Régen láttam papot, felelte Mari.

— A sógornőd hazament már? A bátyád képes beengedni?

— Nem tudom. Majd hazamegy, ha úgy tetszik neki. Az ő dolga. Mi nem avatkozhatunk bele. Beszéljünk másról.

- Tőlem akár le Ostiáig hallgathatunk.
— Megsértődöttél? Kérek puszit.

Puszit kap. Az országút. A fel és leúszó vidékek, a lomberdők, a távolban megcsillanó vizek, és Magyarország méretlenül és időtlenül kitűzött mérőföldkövei: a sárga vagy fehér templomtornyok, a falvak, községek szívében.

Tiba bekapcsolta a rádiót: „A pontos idő tíz óra. Híreket mondok: Írországban négy tizenöt éves fiú, egy lelkipásztor vezetésével, bazookával és lángvágókkal fellegyereztve, behatolt egy szociális menhelyre és tüzet nyitott a világtalanokra és a süketnémákra. A gyermekterroristák ezután egy játszótéren tűzharcot vívtak a rendőrséggel. Önkéntes mesterlövészek végeztek velük. Egy rendőr súlyosan megsebesült, a lelkipásztor a játszótéren felgyújtotta és elégette magát. Brazíliában vérontással ért véget az ezredik riói karnevál. Egy rhodesiai kénbánya mélyén megtalálták térítő Szent Ákos tetemének maradványait, a bányát az érsek felszentelte, kegyhellyé avatta, a bányászokat elbocsátották. Az időjárásról: forgószél, kéneseő és szárazság, a kertészekre nehéz munka vár, úttörővonatok indultak hazánk vidékei felé, hogy segítsenek betakarítani a gyümölcsöt, a zöldséget. Híreket legközelebb délben mondok.”

- Mindjárt ott leszünk, Mari.
— Mit csinálunk, amíg elkezdik?
— Mit?
— A temetést. Később kellett volna elindulni. Alhattam volna még egy órát. Most majd nyeljük a port...
— Nem kell megvárunk az elhantolást. Letesszük a koszorút az öreg nevelő ravatalára és indulunk tovább.
— Ostia! A tenger! Boldog vagyok, szeretlek és... és... és... szeretlek!
— Boldog vagy?
— Igen!
— Az utazás miatt? — kérdezte mosolyogva Tiba.
— Nem csak azért. Azért, mert veled lehetek egész nap, nem még el reggel, nem jössz este idegesen és gyanakvóan, mintha nem is haza jönnél. Folyton együtt leszünk.
— Gyanakvóan? Én?
— Ahogy szoktál. Hogy mit csináltam egész nap. Mindig megkérdezted.
— Ez természetes, nem?
— Kérek puszit.

Kap egy puszit. Beértek a faluba. Marika kért egy konyakot. Bementek az italboltba. Mari megitta a konyakot. Agyvelejük fájt az augusztusi hőségtől.

- Te, én nem megyek ki a temetőbe. Megvárlak itt a kocsmában.
— Ahogy gondold, mondta Tiba halkán. Kiment, gyújtást adott, a temetőbe hajtott. A sírok között kanyargó füves, vadvirágos úton feketében álltak a parasz-asszonyok. Három férfi várakozott a csoport élén, részegek voltak, fekete kalapjuk alól verejték csurgott a halántékukra. Az asszonyok elhúzódtak tőlük, és amikor az egyik öregember elővett egy pálinkásüveget, körbe adta, aztán maga is meghúzta, akkor az egyik asszony keresztet vetett a mellén. Tiba megnézte az óráját. Tizenegy óra múlt. Kivette a koszorút a csomagtartóból. Elindult a halottasház felé. A pap egy padon ült, fekete-fehérben, arca aludt, a segédei az árnyékban álltak.
— A temetésre tetszett eljönni? — kérdezte Tibától egy fiatal nő, alkalmasint az új tanítónő.
— Igen, kisasszony.
— A tanító temetésére?
— Igenis.
— Nem találják a halottasház kulcsát. Nem lehet kinyitni a ravatalozót.

- És az öreg...?
- Az bent van. Most keresik a sírásót meg az őrt, de lehet, hogy elmentek a faluból, mert sehol nem látták egyiket se. Régi cimborák, mindig együtt isznak. Lehet, hogy csak estére jönnek vissza. Odaát búcsú van. Fogadnék, hogy ott vannak.
- Hogy lehet ez?
- Tudja a bánat, uram.
- Megkérhetném arra, hogy ezt a koszorút adja át...
- Kinek adjam át?
- Egy rokonnak vagy...
- Nincs rokona.
- Akkor egy gyászoló gyermeknek adja oda, legyen szíves, nekem muszáj men-nem. A feleségem a kocsmában vár. Olaszországba utazunk, csak útba ejtettük a falut, a tanító apám barátja volt...
- Jó maguknak. Sanyi! — kiáltotta a tanítónő. Tíz év körüli fiú futott hozzá.
- Vidd ezt a koszorút a tanító úr sírhelyéhez. Tedd a másik mellé.
- Igenis.
- Köszönöm szépen a kedvességét, kisasszony.
- Mondja, kivinne a kocsmába?
- Hogyne. Úgyis várnia kell, ugye? Amíg nem tudják kinyitni...
- Már arra is gondoltam, hogy az öreg belülről magára zárta a hullaházat, a sírásó meg az ór ijedtükben megléptek.
- Képtelenség. Majd kinyitják.
- Szekercével — mondta a tanítónő. Hatalmas farkaskutya futott hozzá. Majd-nem feldöntötte Tibát, amikor körülrohanta a tanítónőt.
- Ez Vadász. A kutyám. Megint eltépte a láncát.
- Szép állat.
- Nagyon. Na, elvisz?
- Jöjjön. Kik azok a férfiak?
- Azok hárman? Falusi tanítók, eljöttek a temetésre.

Beszálltak a kocsi-ba. A farkaskutya beugrott a hátsó ülésre. Tiba a visszapi-lantó tükörben nem látott mást, csak a farkaskutya fekete pofáját, hegyező fülét, kilógó nyelvét. Bementek a kocsmába. Marika a sarokasztalnál ült, könnyű trikó-ruhája felcsúszott a combján, lábait átvette egymáson, éppen rágyújtott, amikor beléptek. Megnézte a tanítónőt. Az visszazéte.

- Mit isznak? — kérdezte a tanítónő. Ment a pulthoz.
- Én egy konyakot, mondta Mari.
- Én egy szódát, de hagyja kérem, üljön le, majd én hozom, mondta Tiba.
- A tanítónő leült Mari mellé. Tiba kihozta a két konyakot és magának a szódát.
- Én nem szoktam konyakot inni, csak pálinkát. Mindegy. Egészségükre.
- Egészségedre mondta Mari.
- Hány konyakot ittál meg, Mari? — kérdezte halkán Tiba.
- Hármat.
- Akkor ez a negyedik...
- És akkor mi van?
- Semmi.
- Azért. Kérek pusztit.
- Egész úton aludni fogsz. Indulnunk kell, mondta Tiba.
- Velencében szállnak meg, ugye? — kérdezte a tanítónő.
- Lehet. De lehet, hogy Triestben vagy Duinóban...
- Az elégiák miatt?
- Ó, nem. Ahogy jön. Amikor elfáradok. Hosszú út.
- A felesége nem vezet?
- Láthatja...
- És aztán merre tetszenek menni? — kérdezte a tanítónő.

— Firenzébe. Oda két napra, a képtárak miatt. De előtte Veronába és Sirmionéba megyünk, ahol Catullus élt. Firenzéből Siénába, onnan az etruszk sírokhoz, Tarquiniába, úgy Rómába. Aztán le Nápolyba, Pompeibe, Positanóba, Amalfiba...

— De jó maguknak, istenem!

— Hát, elbúcsúzunk, kisasszony. Indulnunk kell. Minden jót. Visszavigyük a temetőbe?

— Nem, köszönöm. Még maradok. Majd visszavisznek motoron. Köszönöm a konyakot. Isten velük!

Mari felállt, megigazította a haját, megcsókolta a tanítónő arcát, aztán kiment a kocsmából. Tiba beült a volánhoz, indított. Kértek az országútra. Száznegyvenen ugrott a tű. Már nem volt messze Magyarország déli határa. Nagy, szürke, tartályos teherautó mögé értek. Tibának le kellett lassítania. A tartálykocsi előtt két vontatós teherautó haladt. Mari behunyta szemmel ült Tiba mellett.

— Alszol? — kérdezte a férfi.

— Nem. Kérek puszit. Milyen volt a temetés?

— Még hátra van. Eltűnt a sírásó. Meg a halott se halott.

— Ne hülyéskedj... dühös vagy rám, amiért nem mentem el veled?

Tiba megpróbált előzni. A szembeforgalom visszakényszerítette a tartálykocsi mögé.

— Miért megyünk ilyen lassan? — kérdezte Mari.

— Mert nem tudom kikerülni a szippantót, felelte Tiba.

— Micsodát?

— A szippantót.

— Az mi?

— A Talajerőgazdálkodási és Értékesítő Vállalat szippantó kocsija.

— Szóval tele van?

— Tele.

— De klassz lesz úszni a tengerben... Engem tegyél ki a strandon minden reggel, amíg te megnézed a képtárakat.

— Téged nem érdekel?

— Nem. Inkább napozni, úszni akarok.

— Tegnap még az útikalauzt olvastad, hogy milyen csodálatos lesz látni a Medici-kápolnát, állni a Szent Péter téren, a Trevi kút, a Spanyol tér, a Forum, a Colosseum, a Santa Maria Maggiore, a Trastevere, a piac, a Porta Portesén, a Villa Giulia, a Vatican...

— Napozni akarok, úszni a tengerben, nem érdekel a Medici-kápolna. Miért nem megyünk gyorsabban?

— Nyisd ki a szemed. Nem tudom megelőzni a szippantót.

— Mit?

— Ezt a tartálykocsit az orrod előtt. Biztos tele van, azért megy olyan lassan. Ez a kocsi szippantja fel a fekáliatárolókat, az emésztőgödröket, a derítőket.

— Aha.

Tiba megpróbált kivágni a tartálykocsi mögül, de egy szembejövő jeep visszakényszerítette. Marika zökkent egyet az ülésen. Észrevett egy snack-bárat, az út mentén.

— Állj meg itt.

— Minek?!

— Csak. Pisilni kell.

— Jó.

Mari kiszállt, rágyújtott, bement a bárba, a pultnál megivott egy konyakot. Tiba utánament. Kért egy colát.

— Tulajdonképpen miért... egyszer már elmesélhetnéd, hogy miért jelentettek fel téged a kollégáid?

— Mert egyszerűen nem tudtak mást csinálni.

— Milyen hülyék az emberek... bajt csinálnak egymásnak, ahelyett, hogy békén hagynák egymást. Hogy kikészültél... nem is akartak mást. Mindenki mindig bepörög. Úgy van, ahogy a Szamosi mondja: engedd meg nekik, amit akarnak, hogy ne akarják...

— Ki az a Szamosi?

— Az orvosom.

— Voltál vele?

— Hogyhogy vele? Talán nála. Az orvosom. Tudod, hogy ki.

— Nem tudtam, hogy filozófus is.

— Menjünk, jó?

— Jó. Te akartál megállni. Jóba voltatok?

— Mondtam, hogy nem.

— Nem mondtad.

Visszaültek az autóba. Tiba hamar elérte szokásos országúti sebességét. Száznegyvenre állt rá, közeledtek a határhoz. Egy falu előtt megint beérték a szippantót. Ugyanazt.

— Előzd már meg azt a kurva tartálykocsit!

— Lakott területen vagyunk.

— Akkor is.

— Majd az országúton. A közlekedési szabályok mindenkire vonatkoznak. A filozófusokra leginkább. De legalább annyira rájuk is, mint a többi emberre.

— Szállj le rólam.

— Együtt voltál vele?

— Ne faggass! Unlak. Előre tudtam, hogy az egész úton faggatni fogsz. De ehhez nem kellett volna Olaszországba elutazni.

— Nem faggatlak. Attól félek, hogy ebben a faluban nem lesz kocsmá.

— Hagyjál, jó.

— Na jó. Azt hittem, hogy mi bármit megkérdezhetünk egymástól és válaszolhatunk is.

— Te magadról azt hitted? Hát nem emlékszel, hogy mindig mi a vége, ha valamit elmondok, hogy kit ismertem, mielőtt téged megismertelek volna? Hát nem örjongsz attól, amit tudni akartál? Legjobb, ha nem kérdezzetjük egymást. Mert aztán kikötünk a Jákó Áginál, az meg nagyszerű nő, ahogy bevallottad anyádnak... nem nekem, hanem anyádnak. De mond meg, hogy kit érdekel, hogy ki nagyszerű neked és miért?!

— Maradjál már. Nézd az utat. Mindjárt a határra érünk. És holnap a tenger! Egész évben készültél rá. A múzeumokba egyedül megyek. Te a strandon leszel. Éjszakánként meg elmesélem neked, hogy milyen Róma. Rómában. Jó? Persze a nagyobb képtárak éjszaka is látogathatók.

— Tényleg? Kérek puszit. Kivilágítják a képeket?

— Ki.

A szippantó gyorsított, irányjelzője villogott, előzni készült egy cséplőgépet, amely előtt egy családi ház nagyságú kombájnal haladt. Tiba követte a tartálykocsit.

— Holnap már Rómában leszünk, az Örök Városban, mondta Tiba.

— Rómától messze van a tenger? — kérdezte Mari.

— Ostia csak harminc kilométerre, de mi Terracinába megyünk.

— Miért?

— Majd meglátod. Ha ott leszünk, nem fogod kérdezni. Nagyon szép.

— Szeretkezünk a tengerben, jó? Este a hullámokban. Azt mondják állati jó.

- Az orvos mondta? — kérdezte Tiba.
- Nem. Ezt egy katolikus pap súgta a fülembe, még tizenhárom éves koromban, amikor a számba adta az ostyát.
- Fantasztikus.
- Az.

Akkor a bal oldali útpatkán hajtott. A tartálykocsi mögül, amelynek nyomába szegődött, azzal szemben meglátta a nyolckerekes nehézvontatót: egy keréksorra emelt úszódarut húzott maga után.

Mari aludt. Kezében égett a cigaretta. A nehézvontató kürtje megszólalt: hajódudaszerű hang. A cséplőgép és a kombájn vezetője is megszólaltatta az országúti kürtöt.

A szippantó tartálykocsi már nem tudott visszahúzódni a jobb oldali sávba. Éppen egyvonalban haladt a cséplőgéppel. A kanyarból, mint egy süllyedő cirkáló, felbukkant előtte a vontató és az úszódaru.

A szippantó fékezett, légfékkel leblokkolt, hatalmas csattanással megállt a vontató tankszerű motorházában.

A híg szenny, mint amikor turbinát nyitnak meg vagy zsilipet, hátrazúdult a kettéhasadt tartályból. Teljesen elborította azt a három autóröncsöt, amelyek, mintegy egymást okolva a katasztróféért, egymáson zúzódtak össze.

ESTERHÁZY PÉTER

Pajkos szöveg

RÖVID, DE ANTUL ALPÁRIBB UJJGYAKORLAT,
A LEGKEVÉSBÉ SEM ESMÉNEK, SZERETETTEL

1. Ez egy virtigli ujjgyakorlat, azaz nem kritizálható.
2. Akár egy fütty a lányok után.
3. Ez egy majdnem anekdota: mintha egy igazi anekdotára lenne fektetve, de az élek nem pontosan fednék egymást. Mint a szellemkép a tv-ben.
4. Arra való, hogy szomorú barátaitok arcára nevetést hímezzen, ennyi és nem több; ez a szerzőt nem a legjobb színekben állítja elétek, de ez az írás nem is arra való, hogy a szerző szimpátiaglóriáján egy fénycsík legyen, hanem arra, hogy szomorú barátaitok arcára nevetést hímezzen.

*

A gondolat, mely Rozálka fejéből pattant ki, mindenféle formákat (térbelieket s esetenként disznókat) vett föl, azzal a nem titkolt szándékkal, hogy a lány nyakát